

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Տարեկան 8 Ֆր.
Վեցամսեայ 4 Ֆր.

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

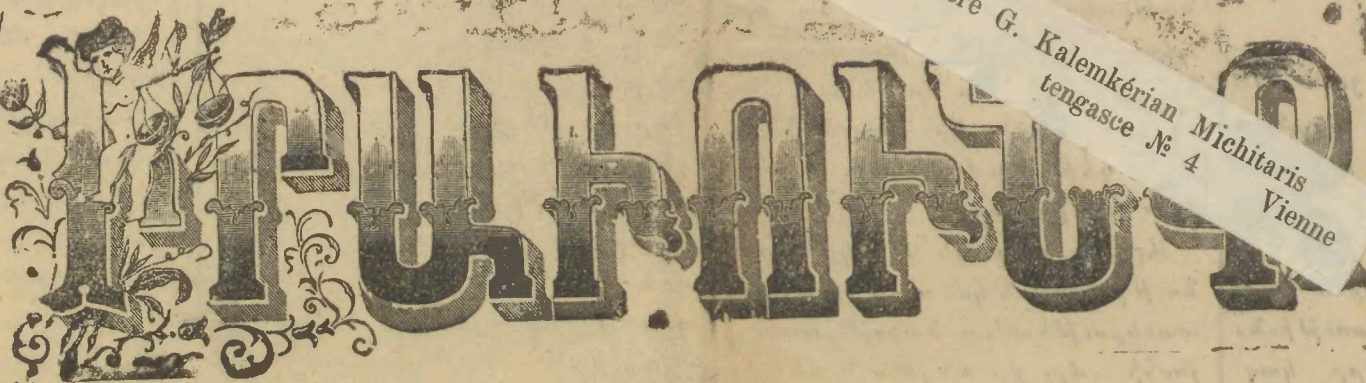
Տարեկան 10 Ֆր.
Վեցամսեայ 5 Ֆր.

ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2 Տօլ.
Վեցամսեայ 1 Տօլ.

ԿԱՆԻՍԻԿ

ԽԱՆՈՒՑՄԱՆ ՏՈՂԸ
20 ՄԵՂ.

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՓԱՂԱՓԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐ

ՀԱՍՑԷ

Rédaction du Journal

«Ira vounk»

Varna

Редакция на

Вѣстникъ

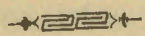
«Нравуникъ»

Варна

Իրոշխիշք եւս չեն տրոշիր

Ս. ՊԵՏՐՈՒԱՐՔ ՀՕՐ

ԵՊԱՐԲՈՍԻՆ ՏՈՒԱԾ ԹԱԳԻՐԸ

Առանայի կուսակալութեան եւ չըրջականերուն, ինչպէս նաեւ Հալէպի կուսակալութեան զանազան մասերուն մէջ տեղի ունեցած ցաւալի աղէտին Հայոց կողմէ պատճառ չտրուած եւ անոնց անպարտութիւնը եւ անմեղութիւնն ալ ի. Դրան կողմէ պաշտօնապէս հրատարակուած յայտարարութեամբ հաստատուած ըլլալով հանդերձ նոյն տեղերուն մէջ կազմուած Պատեւրազմ. Ատեաններու կողմէ տրուած վճիռներուն մեծ մասը, իրողութեան հակառակ եւ վրիժաբանութեան ոգով տրուած տեղեկատուութիւններու եւ վկայութիւններու վրայ հիմնուելով, յատկապէս Հայեր յանցապարտ ցոյց տուած եւ դատապարտուած են: Սոյն աղէտին ուղղակի եւ անուղղակի կերպով պատճառ ու զրդիչ եղող քաղաքային եւ զինուորական պաշտօնականներուն ինչպէս նաեւ ոճրագործներուն նկատմամբ արդարութիւնը չէ գործադրուած: Ասկէ զատ, Հայերուն այլ եւս մահուան չդատապարտուելու կառավարութեան կողմէ յայտարարուած ըլլալուն հակառակ, 5-Հայեր մահուան դատապարտուած են: Այս լուրերը մեզի մեծ ցաւ պատճառած են: Օսմանեան տարիքի մին եղող, պետութեան ու հայրենիքին մեծապէս օգտակարութիւն ունեցող, բայց եւ այնպէս տաւրիներէ ի վեր բռնապետական ուժերին երեսէն թէ նիւթապէս եւ թէ ֆիզիքապէս մեծ կորուստներ տուած, հարստահարութեանց եւ բռնութեանց ենթարկուած եւ այս Սահմանադրական ռէժիմին մէջ անգամ կոտորածի եւ աւարաւորութեան երեսէն, յուսահատութեան ծայր աստիճանը հասած Հայոց վաղեմի ազգին այլեւս այս սահմանադրական ռէժիմին մէջ երջանկութեան եւ անդորրութեան արժանանալու համար ըրած պահանջները եւ խնդիրները, ամէն բանակալութեան եւ խղճի աէր օսմանցիներու կողմէ վկայուած եւ հաստատուած են: Եւ սակայն այս մասին մեր ունեցած անյաջողութիւնը մէկ կողմէն 20'000 է աւելի նահատակուած Հայերուն ձգած անոքը՝ քանիքներուն զաւակներուն ողբ ու կոծը, ինչպէս նաեւ օգնութեան յուսով պատրիարքարանի եղած դիմումները եւ աղերսները, աղօթողները (զիս) չափազանց յուզած են: Այս պատճառով իսկ կացութիւնը պարզելով պատճառաբանել հրաժարելուս տալու ստիպուած եղայ:

Իրաւ է թէ հրաժարման տեւած մի-

ջոցին կայս. կառավարութեան կողմէ աղէտեալներուն անհրաժեշտ պէտքերուն գոհացման համար նախապէս յատկացուած դրամական նպաստները չարունակուած են. իբրեւ է թէ մեծաւ մասամբ մէկ քանի հարիւր ոսկի արժող հրկիզեալ տուներէն ոմանց տըրուած նպաստը դրամէն 20-30 տոկի ծախսուելով վերաշինուած են եւ մահուան դատապարտուած հինգ Հայերէն մէկ հատը կախուելով մնացեալ չորս հատին պատիժները թեթեւցուած են. բայց մէկ կողմէն աղէտին ծանրակշիւ հանգամանքն եւ անհրաժեշտ պէտքերուն բաւականաչափ օգնութիւն չըրուելը, եւ մասնաւորաբար այս տեսակ զէպքերուն չկրկնուելուն համար լուրջ եւ ազգու մըջոց մը ձեռք առուած չըլլալը, ինչպէս նաեւ ասկէ առաջ զանազան թուականներով ձեռնարկուած անհրաժեշտ մատուցուած ծառայութիւնները մէջ ցոյց տրուած բուն զրդիչներու Պատեւրազմ. Ատեանի կողմէ շատ թեթեւ կերպով միայն պատժուելը: անարդար բան մը ըլլալով, հրաժարուալ կանխ պատճառները բաւական միջոց մը չկրցայ գտնել: Որովհետեւ այս տեսակ աղէտներ կազմակերպող եւ անդորրութեան խանգարման պատճառ եղող պաշտօնականներուն, էջրաֆին, եւ դարեւ ի վեր օսմ. Զուրապան հայրենիքին մէջ հաւատարմութեամբ եւ ուղղատեսութեամբ եւ իրենց թուրք հայրենակիցներուն հետ կատարեալ սիրով ապրող հայ տորթին զէմ անիրաւաբար թշնամութիւն ստեղծողներուն բռնապետական արարքները, Հայերուն ինչքերը յափշտակող եւ զանոնք սպաննող, պատիւներ արատաւորող զալիւներն եւ ոճրագործները կուսակալութեան կողմէ չարգիւրուելու եւ չպատժուելու պարագային՝ օսմանեան ճշմարիտ միտքները եւ համեմատելով իրենց հիմէն կը սարսի եւ բոլոր Օսմանցիներուն ճշմարիտ շահերը չեն ապահովուիր:

Երբ գործերն այս վիճակին մէջ էր Զեր. Բարձրապատասխանութիւնը եպարքոսական պաշտօնին կոչուելով միջոցներ ձեռք առնել հրաւերելու համար զիս որ վերադառնամ պատրիարքարան եւ սկսն շարունակել պարտականութեան կատարումը Զեր. կողմէ խոստացուեցաւ որ

1. Այրիներու եւ որբերու ապրուստին համար տէրութեան գանձէն նը. պատու պիտի տրուի պատրիարքարան:
2. Այրած գարոցները, եկեղեցիներն եւ ասոնց կալուածները նորէն պիտի շինուին կառավարութեան կողմէ՝ անոնց առջի դիրքով եւ ձեւով:
3. Հողերն այն սպաննուածներուն ու որոնք փոխանձման ճամբով այդ հա-

ղերուն տիրանալու իրաւունք ունեցող ժառանգորդներ չեն թողած, այդ հողերը մահիլիլ չպիտի ըլլան:

4. Անատոլիոյ զանազան կողմերը բնակող Հայերուն սեփական բնակարանն եւ կալուածները, որոնք յափշտակուած են բռնապետներու կողմէ, ինչպէս նաեւ Ատանայի եւ Հալէպի կուսակալութիւններու մէջ զէպքին միջոցին յափշտակուած գոյքերն եւ ինչքերն իրենց տէրերուն պիտի վերադարձուին:
5. Այն արհեստաւորներուն եւ երկրագործներուն, որք թշուառութեան մէջ մնացած են, անհրաժեշտ եղող գործիքներ պիտի տրուին:
6. Վաճառական դասուն վերաբերողներուն դիւրութիւններ պիտի տրուին:
7. Ասկէ ետք երբ Օսմ. երկիրներուն ո եւ է մէկ կողմը ջարդ կամ քանդուած տեղի ունենայ, նոյն տեղին գալուստով, կառավարչն եւ կուսակալը պատասխանատու պիտի բռնուին եւ հիմակուելէ այդ մասին պատիժը սատկացնելու պայմանով օրէնքի արտադրութիւնը պիտի բարեփոխուի: Ասոնցմէ զատ գոյժադրութիւնն սգտակար եւ զեղեցիկ խօստուներ եղած Զեր. Բարձրապատասխանութեան կողմէ, որոնց յենով եւ սպանելով որ մօտ օրերս ասոց գործնական արդիւնքները տեսնուին, մանաւանդ ծանօթ տնտեսող զէպքին ճշմարիտ զրդիչներն ու պատճառները պատժուին ուրիշներու իբր օրինակ, եւ վիսաններն հատուցանելու համար կարեւորագոյն արդար միջոցներուն արդիւնքն, վեւադարձայ Պատրիարքարան, եւ ըստ սուսնոյն պետութեան եւ ազգին բարեօք ծառայութիւններ մատուցանելու փափքով պաշտօնի ձեռնարկեցի: Թուսալով որ այլեւս անյաջողութեան մատուցելով վերջնականապէս հրաժարական մատուցանելու հարկին հաւ չեմ գտնուիր, այս առթիւ ձեր բարձրապատասխանութեան կըմատուցանեմ խօնարկ յարգանքներս:

Պատրիարք Հայոց Կ. Պոլսոյ
ԵՂԻՇԷ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

բանութեան կարեւոր մէկ մասնն եւ ուխտաւորներէն յի՛ ծագին ընդունուեցան, իսկ անձնատուր եղող երեք վարդապետները ընդհակոցութեամբ նախա տարուելով, լոգեմաւ դրուած են Պոլիս բերուելու համար: Անոնք ցարդ Պոլիս հասած ըլլալու են, ուր նշաւակումի եւ գուցէ տեղեկ ցոյցերու առարկայ պիտի ըլլան ժողովուրդի կողմէ:

ԶԵԹՈՒՆԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Մարաշի առաջնորդ Տ. Մկրտիչ Արք. Վեհապետեան հեռագրաւ պատասխանած է Ս. Պատրիարք Հօր հարցում հեռագրին թէ Զէյթունի առաջնորդ Տ. Վաղարշակ Վ. Ատանայի պատեւրազմ. Ատեանին որոշումով է որ Մարաշ փոխադրուած է: Միւս կողմէ Զէյթունէն անընդհատ բողոքներ եւ գանգատներ կը հասնին Պատրիարքարան, որոնք անպատճառ իրենց առաջնորդին վերադարձը կը պահանջեն: Պատրիարքարանի կողմէ հարկ եղած դիմումները պիտի ըլլան կառավարութեան մօտ:

«Հոյնիք»

ՎԵՐՁԻՆ ԼՈՒՐԻՐ

Տէր. Ստրգիս քնն. Դարիպեան երեկուան կառախումբով վերադարձած է, իր հետ բերելով ծանօթ խնդրոյն առթիւ իր անմեղութիւնը հաստատող վաւերացութիւններ, Հետաքրքիրներ կըրնան դիմել խորհրդարան եւ համոզուիլ:

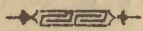
—Տեղւոյս Թաղ. Խորհուրդէն երկու անդամներ եւս հրաժարած են, ինչպէս կը տեսնուի ոմանց կողմէ մասնաւոր ջանք կը թափուին որ ընտրութիւն հարկադրելու համար:

«ԻՐԱԻՈՒՆԻՔ» ՊԵՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՊՈՒԳՐԷՇ Տ. Գ. Ասլանեան—«Իրապարտ» Ա. հատորը սպառած ըլլալով սկսած ենք վերստին ապել. ուստի քանի մը շաբթ պէտք է սպասել, իսկ «Կարմիր Ժամուցը» եւ միւս դերքերը կրնանք ղուել անմիջապէս:

ՎԱՌՆԱ Գ. Սիմոնեան—Տ. Գանարեանի ուղղեալ ձեր պատասխանը տեղւոյ անձկութեան պատճառաւ յաջող թիւի մնաց:

ՈՌԻՄԱՆԱՀԱՅՔ

Գոնարանցա 27 յուն. 940

Գաղաթիւ ազգային կեանքը տխուր կողմերու հետ յուսատու կէտեր ալ ունի, այս մասին ուրախ եմ. իմ անցորդի հանգամանքս որչափ որ ներքեց, կատարած հարցումներէս և հետազոտութիւններէս ինձ այն գաղափարը կազմել տուին թէ Գոնարանցան Ռուսմանիոյ ուրիշ հայաբնակ դաշտերէն աւելի յուսադրիչ է ներկայի ու ապագայի համար:

Գոնարանցայի հոյ գաղութը հրապարակին վրայ ամէն սոսկաբէշներու մէջ իր պատուաբեր ներկայացնելը ունի. հայուն ընդունակութեան ու ճկունութեան կենդանի ապացոյցները կը տեսնուին այս քաղաքին մէջ. վաճառական, արհեստաւոր ու առեւտրական գասակարգերուն մէջ հայը աչքառու քանակ մը կը ներկայացնէ:

Բայց այս վիճակը տեական ընելու և զարգացման ճամբուն մէջ գնելու համար անհրաժեշտ է որ գաղութին ազգային կեանքը վարող մարմինները իրենց ջանքը ու եռանդը կրկնապատկեն. առանց այդ կրկնապատկումին ապագան մութ կը տեսնուի:

Ուրախալի է տեսնել որ քաղաքին մէջ նոր պաշտօնի կոչուած Տէր Մատթէոս քահանան իր կոչումին գիտակ եկեղեցական մը ըլլալով, պատրաստակամութիւն քոյց կուտայ ամէն ձեռնադրութիւն և աշակցութիւն ընծայելու թէ՛ Թաղ խորհուրդին և թէ կրթասէր ու յառաջդիմասէր երիտասարդութեան: Թաղ խորհուրդն ալ իր ուժին ու միջոցներուն ներած չափով կաշխատի թէ՛ եկեղեցւոյ մատակարարութեան և թէ ազգային մանկուոյն իբր հայ զարգացման համար Օսկայն տխուր է ըսել թէ, այս անգամ ալ դաստառներուն ընտրութեան մէջ սխալած է: Արտասահմանի և մանաւանդ Ռուսմանիոյ հայութեան համար շատ աւելի աշխատասէր ու անձնուէր դաստիարակներու պէտք կայ. վարձկաններով գործը չէ կարելի նպատակադրման կերպով տանիլ. զի հայ մանկութիւն ներկայ թոյլ ընթացքով օրըստ օրէ դէպի կորուստ կը մատնուի. հայութենէ կուճանայ. Հոս ալ հայ վարժարանի անուն կրող Ազգային վարժարանին մէջ իսկ միայն ռուսաշէն կը խօսուի ու գործածուի: Մանուկը որ իր տանը մէջ արդէն հայերէն խօսիլ չէ սովորած և վարժարանին մէջ ալ որ ռուսներէն կը խօսուի ալ ուր պիտի կրնայ հայերէնը սովորիլ ու հայանալ և հայ մնալ: Այս տեսակետով անխուսափելի պէտք կայ քաղաքին մէջ մանկապարտէզի մը ուր մա-

նուկը ընտելանայ հայերէնի և նախնական գիտելիքներու, որպէսզի երբ նախակրթարան մընէ անտիճան մը կարենայ կատարելագործել իր մայրենի լեզուն, գէթ ռուսմանական լեզուն հետ համընթաց:

Արդէն տեղւոյն մէջ կը գրտնուի բաւական կարող և իր աշխատասիրութեամբը ծանօթ ուսուցչուհի մը, որ անցելոյն մէջ իր պաշտօնավարութեամբը շատ գոհ ձգած է Սիւրիստէի, Տօպրիչի և նոյն ինքն Գոնարանցայի ազգայինները թէ, իբր մանկապարտէզականուհի և թէ իբր ուսուցչուհի ինչո՞ւ չօգտուին անկէ հաւատարկէս Գոնարանցայի հայ վարժիկները, և թողուի որ անիկա միայն մէկ քանի հարուստներու զաւակաց այցելու ուսուցչուհին ըլլալ:

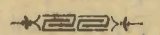
Մեր կարծիքով թէ՛ Թաղ խորհուրդին թէ՛ քահանային վերայ պարտք կը ծանրանայ իրենց գլխաւոր գործը ընել օր առաջ մանկապարտէզի մը վերաբացումը և կանոնաւորումը վարժարանին ուսուցչական մարմնոյն:

Կիմանամ թէ Թաղ խորհուրդը մտադիր է պարահանդէս մը սարքելու հայկական «Արաքս» սրահին մէջ, որ արդէն ելէքտրական լոյսերով չքեղծէն լուսազարդուած է: Կը սպասուի որ այս տարի ալ սոյն ձեռնարկը աշակցութիւն և քաջալիրութիւն գտնէ ժողովուրդէն:

Անցորդ

ՊԱՏԱՌԱՆ ՄԸ «ԱՐՄԵՆԻԱ»ԻՆ

Մեր ընթերցողները անշուշտ կը յիշեն Իրաւունքի վերջին Դեկտեմբերէն կրող 45րդ թիւին մէջ երեցած մեր խմբագրականը «Ս. Պատրիարքի հրաժարականը քննադատողներուն» խորագրով: Մենք այդ յոգուածով ցոյց տուած էինք Դուրեան Պատրիարքի բողոք-հրաժարականին շատ նպատակադրման լինելը և զայն քննադատողներուն հակասական դիրքը, որոնք Օրմանեան և Ա. շրգեան պատրիարքներու չի հրաժարելուն դէմ բողոքողներ էին: Մարտէյի Արմէնիան ալ իբր հետեւող Դաշնակցականներու, այդ հրաժարականին առթիւ Ս. Դուրեանը քննադատելով, զանի «պաշտօնին գոնաւորութենէն ընկրկող ու լքող» բառերով որակելու չափ առաջ գացած էր: Մենք մեր այդ խմբագրականին մէջ մեծ մեղք գործեր ենք Արմէնիայի այս տղեղ որակումը ջակերտելով անոր անունն ալ յիշելու ուրիշ քննադատողներու մէջ:

Պ. Փորթուգալեան մեր այս

յիշումը բաւ համարեր է «Իրաւունքի ստախոսութիւնները» խորագրով երկարապատում յոգուած ներու չարք մը զետեղելու համար իր թերթին մէջ: Երբ դէմ զետեղուած այդ հայտնի վերտառութիւնը—որովհետեւ կրնար փոխանակ «ստախոսութիւններ» ըսելու «սխալներ» ըսել—մեզ չի զարմացներ այն օրէն ի վերերը Արմէնիան Դաշնակցականներու մէկ գործիքը դառնալու անկումը ընկնելու և մենք պարտականութիւն համարեցինք մեզ անոր այդ տխուր անկումը զգացնելու քանի քանի առիթներու մէջ:

Գաւթ բուն խնդրոյն մենք մեր յիշեալ խմբագրականով ըսած չէինք թէ Արմէնիան Օրմանեանը հրաժարեցնելու համար զանի տեղադրեցինք Երեւանի մէջստակից կամ համակիր էր այլ ըսած էինք թէ Օրմանեանին անպատճառ հրաժարիլը կը պահանջէին մեր Դաշնակցական, վերակազմաւ և Արմէնական կուսակցութիւնները: (*) Պ. Փորթուգալեանի բուն սխալը կամ գիտակից խեղաթիւրումը հոն է որ Արմէնական բառը իրեն անձին սեփականութիւն նկատելով, կերպով մը կուրանայ այդ անունով կուսակցութեան մը գոյութիւնը տասնեակ մը տարիներէ ի վեր, Բայց ո՞վ չի գիտեր թէ «Արմէնական» անունով յեղափոխական կուսակցութիւն մը երկար տարիներ գոյութիւն ունեցած է հայ ազգին մէջ, և այդ կուսակցութիւնն էր որ ասկէ շուրջ երեք-տարի առաջ միացաւ Միութենականներու հետ «Դաշնակցական» միութիւն: անուան տակ, և այս ալ անցեալ տարի միացաւ վերակազմաւ կուսակցութեան մեծագոյն հատուածին հետ «Դաշնակցական» համադրական անունով, որ ցարդ կը պահէ իր գոյութիւնը անշուշտ չըջահարեաց ու խոհակոն չաւղի մը հետեւելով:

Խնդրոյ տակ իշնող մեր այն խմբագրականին մէջ եթէ տեղ մը Արմէնիա թերթին անունը տուած էինք, հոն ալ ըսած էինք թէ Արմէնիան ևս դաշնակցական թերթերուն հետ «Դուրեան Պատրիարքի բողոքագրութեան հրաժարականը կանուանէ լքում, պաշտօնի դժուարութիւններէ ընկերկույն: Այս ստորագրուած պարտական բառերը բուն իսկ Արմէնիայի բառերն են: Ուրեմն ո՞ւր է մեր սուտը, ո՞ւր է մեր սխալը: Կ'ընդունինք թէ իբրեւ մարդ սըլալներ ունեցած ըլլանք այն ալ ոչ թէ այս խնդրոյն մէջ—բայց երբէք չենք ընդունիր ստախո-

(*) Արդէն գրեթէ ամէն հայ գիտէ թէ Օրմանեանը ճիշտն է թարգմանող անոր հրաժարականը պահանջող Դաշնակցական կուսակցութիւնն էր, որուն խնդրուէն եղած է Արմէնիան 3-4 տարիներ ի վեր:

ութիւնը, զոր նոյնութեամբ կը վերադարձնենք Պ. Փորթուգալեանի Եւ մենք պատրաստ ենք մեր յիշեալ խմբագրականը պարունակող թիւէն քանի մը օրինակ տրամադրելի ընել այն հետաքրքիրներուն որոնք կուզեն այս միջադէպը քննել և Պ. Փորթուգալեանի մեզ դէմ գործած խեղաթիւրումին չափը հասկնալ:

Յ. Գոնարանց

Յ. Գ. կը փափաքէր որ մեր այն խմբագրականը՝ որ այդ առթիւ Պ. Փորթուգալեանի գրած յոգուածներէն շատ կարճ է, Արմէնիային մէջ հրատարակուի նոյնութեամբ, որպէս զի անոր հետաւոր ընթերցողները՝ որոնց շատին ձեռքը իրաւունք չանցնիր, առիթ ունենան երկու կողմն ալ լսել ու դատելու: Պ. Փորթուգալեան կ'ընայ այս անվեհեր անկեղծութիւնը ունենալ:

Նոյն

ՏԵՂԱԿԱՆ

Շարաթէ մը ի վեր վառնայի հայ հասարակութեան մէջ իրարանցում մը կը տիրէ. սրճարաններու և ընտանեկան ակումբներու մէջ տաք վիճաբանութիւններ կ'ըլլան գլխաւորապէս տէր-տէրի լուսարարի և քարտուղարի մասին թեր ու դէմ: Թերի կամ սխալ լուրերու վրայ հիմնուած վճիռներ կարծաւորին, ծանր ամբաստանութիւններ կը հիւսուին անի անհամբերները թի խաչ հան զգաւ կաղաղակեն: Բայց գիտելի է որ այս աղմուկին ու ժխորին մէջ հին հակառակութիւններ և՛ անձնական հաշիւներ դեր կը խաղան: Թէ ինչ բաներ խնդրոյ ներք կ'ըլլան, Ահա թէ ինչ:

Առաջին Շուրջ երկու տարի առաջ Ա. մերկայի մէջ վաճառ նալպանտեան անունով հայ երիտասարդ մը ամենավայրագ կերպով յօշոտած էր ուրիշ հայ երիտասարդ մը և անոր դրամը առնելով փախած: Այդ հայ անուան անարժան չարագործը կառավարութեան յանձնելու համար Ամերիկայի հայ և օտար թերթերը հրաւեր կը կարգային ամէն հայու Եւ իրօք ամէն զգայուն հայ բուն զայրոյթ զգալով գործուած ոճի մասին՝ որ ընտանիք մը թշուառացնելէ զատ ամբողջ Ամերիկայի մէջ հայութեան անուանը կազարտէր, իրեն պարտք կը համարէր արգարութեան յանձնել ոճագործը եթէ անոր հետքը գտնար:

Կանցնին երկար ամիսներ և օր մը ոճագործը Սիւրիստէի մէջ կը ճանչցուի մէկ քանի հայերէ, որոնց մէջ կը գտնուի նաև

Տէր Սարգիս քն. Ղարիպեանը՝ որ կը կշտամբէ և կապտակէ իսկ չարագործը, Բայց այս դէպքը առիթ կուտայ մեզ անձանք մէջ կու մը որ անցեալ օր Տրնէիսիկ պուլկար թերթին նամակ մը գրէ ոճրագործին կառավարութեան կողմէ ձերբակալուելուն առթիւ և մատուցելուն վերագրէ նոյն քահանային:

Ահա պուլկար թերթին մէջ երեցած ալդ. թղթակցութիւնը բաւական եղաւ վառնայի մէջ քահանային դէմ կիրքեր բորբոքելու, ենթադրական մատուցելու ալ բարդուելով գրուածին վրայ կ'սրգ մը դիւրագրգիւ մարդիկ առանց պէտք տեսնելու քահանան ալ խոսեցնելու, սկսան սպառնական դիրք բռնել անոր դէմ, Բայց Տէր Սարգիս հայրը ազդուած իրեն աննպաստ տարածայնութիւններէն, կիրակի առաւօտ մեկնեցաւ դէպի Սիւխստըէ իր անմեղութիւնը հաստատող ապացոյցներ բերելու նպատակաւ:

Սիւխստըէի հանրածանօթ և պատուաւոր վաճառականներէն Տ. Զաքար Թօրսագալեանէ ստացանք երեքշաբթի օր հետեւեալ հեռագիրը:

«Տէր Սարգիս Ղարիպեան հայրըմըզա օլան իթթիրա Բրօգուրօր վասիթասը իլէ էտա օլան չահատէթէրլէ՝ քահանանըն սուզօրդ, կիւնհարզ օլտըղընը թաստիգ իտէր, կազէթանըզլէ տող քօլըղը իլան իթմէնիզ, հագգանիլէթի մէյտսն օ չագաւմս նըղ արզու օլունուր, վահան նապանդեան (գաթիլ) իմլասը իլէ իգրար իթտի տէրտէրին սուչտղ օլտըղընը ըէպմէն, Զաքար Թօրսագալեան»

Այս հեռագիրը թէև համառօտ բայց բաւական պերճաբոս է Տէր Սարգիս հօր դէմ եղած ամբաստանութիւնը հերքելու համար Միամտօրէն բորբոքեալ միտքերը առ փոխ կրնան անդորրանալ: Աւելի մանրամասնութիւն ուզողները կրնան մեր յաջորդ թիւով ստանալ:

Երկրորդ Լուսարար Պ. Ռուբէնի մանին ևս անվստահութեան շշուկ մը սկսած է բարձրանալ ժողովուրդին մէջ: Այս շշուկին տեղի տուող միակ պատճառը այն է թէ Լուսարարը եկեղեցւոյ ձեռագործները դիտելու համար մէկ երկու հնախոյններ տաճար մտցուցած է առանց թաղ. Խորհրդոյ դիտակցութեան, և ուղի հնախոյններէ մին, հայ մը ըլլալով, մեղամաղ ձոտ մէկ վայրկեանին, տաճարին մէջ սկար մը վառելու անխոհեմութիւնը ունեցեր է:

Մենք դէպքը ու խնդիրը ամէն պարագայերով ստուգեցինք թէ, այդ հնախոյնները պարզապէս հետաքրքրութեան համար ինչպէս քաջաքիչ օտար եկեղեցիները նոյնպէս ալ մեր եկեղեցիին այցելած ու գտնուած հնութիւնները աչքէ անցուցած են առանց բան մը գտնելու մանաւանդ, անոնց առաջնորդող հայը Շուռլացի՝ Դանօթ անձ մը ըլլալով, լուսարարը հարկ չէ դատել թաղականներէ արտօնութիւն առնելու Սակայն ժողովուրդին մէջ ելած այլ ընդ այլոյ տարածայնութեանց վրայ, Թաղ. Խորհուրդը մանրաշնորհ ընտելութիւն մը ընելով, եկեղեցւոյ իրեղենները ամբողջ գաղած է և անդորրաքցելով քաջապարտութիւններ ստացած:

Երրորդ Բարտուղար պ. Սիմոնեանի դէմ եղած գրգռութեանց գալով, իրողութիւնը այն է որ քանի մը տարիէ ի վեր, մարմանեղ, վերջերս, Թաղականները խոհեղաբանին արկղակալութիւնը, անոր յանձնած են, իրենց վրայէն բեռ մը թեթեւեղութեամբ անցնելու հրօք այս թերթիւնը, որն է Բայց հանդէպ ժողովուրդին պատասխանատուութիւնը պ. Սիմոնեանէ աւելի թաղականութեան անկէ: Մանաւանդ, թաղականութեան գանձապետ ըլլալով, անձը ուղղակի պատասխանատու է իր ընկերներու առջև և ամբողջ թաղականութեան անդամները ազգին առջև: Ասոնք որ չսփ ուր ալ անպաշտօն վստահութիւն ունեցած ըլլան, քաղաքացի Պ. Սիմոնեանի վրայ, ներքին չէ թէ հաշուակալութիւնը և թէ դրամարկղը մէկ անձի յանձնելու: Այս սխալ ընթացքը պէտք է ուղղել: Սիմոնեանը ազատել իրեն չը վերաբերած այդ հաճոյ կամ անհաճոյ ձևով թողնեն:

Թաղականներէ մէկ քանին մեղ կանդորբացիներն ընելով թէ, եկեղեցւոյ բոլոր մուտքերը և ելքերը կտրուեցը, ընկալագիրներու փոխարէն կ'ըլլան և կրկնատու մարի դրութեան կընթանան բոլոր հաշիւները, հետեւապէս ղեկավար չէ կարելի: Պահ մը ճիշդ ենթադրելով այս բացատրութիւնը, մենք կրկին ներքին չենք գտնել, նոյն իսկ երկու ընկերներէ մէկ թէ, տաճարը և թէ անդամներէ անձի յանձնելու որչափ որ ալ վստահել ըլլայ այդ անձը, Խրատուցի յարգոյ ընթերցող արշէնըն է: Եթէ երկաթաղինները

ներքին թէ այսօր խճըրճանքի առարկայ եղող այդ պաշտօնեաները, քահանայ, լուսարար և քարտուղար, շատ անդամներ քննադատութեանց առարկայ եղած են, Բայց այսօր առան մէջ տեղ դրուած բամբասանքները պարզապէս քաջջուրներն են, որոնք տուած կուգան կողմնակի մարդոց նպատակաւոր գրգռութեամբ: հետեւապէս հարկ չէ որ ժողովուրդը իր անդորրութիւնը վրդովէ, եւ մենք պատրաստ ենք ի հարկին չափը անցուցնելուն դիմելը պատուելու իսկ օրինաւորութեան չաղին մէջ բողոքողներուն համար չէ մեր խօսքը:

Ա Չ Գ Ա Յ Ի Ն

Ս. Պատրիարքը կ'օն, և Բաղ. ժողովոց անհնապետներուն հետ այցելութիւն տուաւ Նպարբոս Հագգը Կաշային: Նպարբոսը ժողովում ընդունեց Հայոց պատրիարքը և գոհունակութիւնը յայտնեց և Ամենապատուեալ իր պաշտօնին գլուխը վերադարձած ըլլալուն համար, Բաղ. թէ Առանայի ազդեղ հաւատարմութեամբ օսմանցիներուն ցաւ պատճառած է եւ կառավարութիւնը ու Պատրիարքարանը փոխադարձաբար ախտախելու են սոյն ազգային զօրազու հետեւանքները կարելի եղածին չափ դարմանելու: (խօսք է):

Պատրիարքը Նպարբոսին յանձնեց իր թագրիւր յոյս և այտնեց որ ինչ բացատրուած խնդիրներուն գոհացում կը տրուի: Սուրբ պաւստոս մէջ Մուսա պէյի խոսովարար ձեռնարկներուն վրայ ալ Նպարբոսին ուշադրութիւնը հրաւիրեց: Նպարբ. սը պատասխանեց որ թէ կրկնիա եւ թէ Մուշի կողմերը եղածները ժողովուրդին անգործ մնալուն

ԹԵՐԹՈՆ «ԻՐԱԽՈՒՆՔ» (2)

ՈՂՋԱՍԻԶԵԱՆ ԽՕՍԵՑԵԱՆՆԵՐ

Ա. Այդարեւ, գիտէի որ ես սիրեցի և սակայն արդեօք սիրուեցայի հարցն էր զիս տանջողը: Եւ ահա այսպէս գիշերը անքուն անցնելէ յետոյ երկրորդ օրը դարձեալ դնացի իմ ազգականին տունը անկառկած մեծ յուսով որ պիտի կարողանայի այս անգամ աւելի պարզ գաղափար մը կազմել իմ մտառանջութեան առարկայ եղող խնդրոյ վրայ: Եւ սակայն մեծ եղաւ իմ ցաւը երբ տուն դնալուս իմացայ որ այդ ինձ գիւթող օրիորդը ընչ անաղ մեկնած էր իւր ծրողացը մօտ, որոնք ես մի քանի օրեր առաջ նորմալ գիւղական տներին թողելով քաղաք վերադարձած էին:

Օրիորդի Հայրը օր թէեւ ազգատ և սակայն բը՝ նական հանձնարով օտուած բարի և առաքինի մէկն էր, շատ մօտ օրերը ճանչցած էի զինք եւ իմ տառջին տեսութիւնը բաւական եղած էր որ, այդ մարդը իմ սրտի վերայ մի առանձին տեղ գրաւէր իսկ մօրը եւ մանցեալ պարագայից վերայ գրեթէ ոչինչ գաղափար ունեցի:

Անցան մի քանի օրեր խոր մտառանջութեան մէջ թողելով զիս անտուր էր կացութիւնս: Կրկին հուր մէր որ բարեբաւ էր իմ սրտի մէջ ոչ մի կերպ

պով չէի կարող զիս միջնորդել, հոգեբանական ծաղր հարց մէր որ կը ներքէ գիտէի որ օրիորդ մէկին հոգեւոր խնդիրէն կը կարծէի գիտնալ որ, նա ալ կը սիրէր զիս և սակայն պայտօցը:

Ահա իմ սրտի վրայ, քաղաքում, մի հարց, որի լուծումը շատ դժուարին էր:

Ե. Սակայն շատ չ'անցած մենք եւս՝ երկու եղբայրներս փոխադրուեցանք մեր Ազգայնեան տունը, ընդ որ մի մասը վաճառւած էինք:

Առաւօտ մը կանուխ երբ գրասենյակին առջև կեցած օրուայ առեւտրական հայրենիքի կարգադրութեամբ կ'ըզգաղէի, յանկարծ պարտէզին դռնէն ներս մտաւ օրիորդը՝ եւ ուղղակի իմ սենեկի պոչէն գալուէն որի դուռը բաց թողած էի, սիրաբեր բարեւ, մը տուաւ գլխացի նշանով որուն պատասխանեցի իսկոյն նոյն ձեւով:

Մեր եւ մեր ինքզնական սենեակները գէմ առ դէմ ըլլալով միայն անցը մը կ'ար մէջ տեղը:

Օրիորդը ուղղակի իւր քրոյ սենեակը մտաւ իսկ ես անմիջապէս պատրաստեցի զի նուէր որը՝ յատկապէս պնած էի առաջին տաթիւ նուիրելու որուն վերայ հետեւեալը գրեցի:

«Իմ ջնջիմ, այդ սրտագին նուիրել Մ... Ահա»

Շատ չ'անցած օրիորդը սենեկէն դուրս գալով խոսեց ինքեան և ահա այդ միջոցին ես տուի իմ թուեց լոնքային եւ ահա այդ միջոցին ես տուի իմ ուղղակի իւր ծոցը դրաւ:

Իմ աւարտութեան չափը չըկար, այլ ես գիտէի

որ օրիորդը ինձ կը սիրէր: Մտածեցի վերջ տալ իսկոյն այս անտուր եւ մտառանջ դրութեան, եւ անմիջապէս խմբագրեցի հետեւեալ երկառոյց:

«Ազ. օրիորդ Մ...

Սոնարհաբար խորհեմ, որ հաճիքնոյն իսկ տյսօր մի տեսակցութիւն ունենալու շնորհ ընել ինձ, ժամադրաւար օւնենալով Պուլկարական Մայր Նկեղեցւոյ հրապարակը, գիտնալով որ ապագայ երջանութեան առիթ ընծայող մի կարեւոր խնդրոյ լուծման յատուկ ըլլալով, յուսով որ կ'ընդունէք իմ առաջարկութիւնը՝ յայտնելով ինձ ձեր ներկայութեան որոշ ժամը»:

Միկողոյս նոր վերջացուցած էի, երբ օրիորդը մտաւ իմ սենեակը մի տեղէ առարկայ առնելուն անմիջապէս դրած երկառոյց տուի Իրեն, որ այս անգամ անհամեմատ ուրախութեամբ առնելով դուրս ելաւ: Չէր անցած տասն վայրկեան երբ կրկին դաւով խիստ կամայ ձայնով մը բաւաւ Պարոն դուք այժմէն կարող էք մեկնել գիտնալով որ ճիշդ կէս ժամէն ձեր մօտը կ'ըլլաւ շնորհակալ եւ ըսի՝ դուք զալով եւ անմիջապէս վրանոցս հագնելով ճանապարհ ընկալի իմ գրիչը ուժ չ'ունի որ կարողանայ նկատադրել իմ յանափառ և քաղաքականութիւնը եւ հրճուանքը, իսկ միւս կողմէն իրական վէպիս ճոխ պարունակութիւնը ու նրբի առատութիւնը՝ արգելք կը դառնան իմ հոգեկան գաղափարները ամբողջութեամբ պարզելու, նկատելով որ «Թերթոն» խիստ սահմանափակ սրտակներ ունենալու, զօրաղջ հարկերին տակ մնացած եմ:

(Շարունակելի):

չենս, ին ալ այդ ազգերու թիւնները չեն կրկնուիր: (Պարագ Խօսքեր)

Պատրիարքը իր հետեւորդներով արտաքին գործոց նախարարին պաշտօնատեղը եւս գնաց: Բիֆթ փաշա սիրալիք ընդունելութիւն մը ցոյց տալով, հայերուն իր համակրանքը յայտնեց, Առանայի արկածախնդրուն ցաւը ամբողջ հարար դարման տանելու փափաք ցոյց տուաւ եւ ըսաւ «եղածը մոռնալու է»:

Դատական յախարարին պաշտօնատան մէջ ալ Պատրիարքը «սիրալիք ընդունելութիւն գտաւ»: Բայց նախարար Նէճիմէօտին Սօլլան Պատրիարքին հարցումին պատասխանելով ըսաւ թէ ինք բնաւ ազգեկոթիւն չունի: Ձէթթունի Առաջնորդին Մարաշ տարուելէն եւ խնդրեց որ այդ մասին Մարաշի Առաջնորդէն մանրամասն տեղեկութիւն առնուի ու իրեն հաղորդուի, քանի որ ինք բնաւ համակարծիք չէ որ առանց պատրիարքական արտօնութեան առաջնորդ մը հետաքննի իր պաշտօնատեղիին: (Բայց Սօլլա էֆ. իրողութիւնը մէջ տեղն է. տեղեկութիւն չունի աւելի պայթակղաբեր է):

Հ Ա Վ Յ Տ Ի Ս Ա թ

Թիւի՝ ԲԻԱ

Սատրապմարն վատարը իւղէրինէ միւլէթ մէնիսլէրինին թէքլիթ վէ գարարարը իւղէր Ս. Պատրիարքըն մէվգըրի մէմուրիյէթինէ ավթէթինի եազմը ըտզ, Միւշարիլէն պու միւնա-սիպէթլէ կէչէն կիւն Սատրապմա վէ աիկէր նազըրարա կիտուպ, հիւսնի գապուլիյէթ պուլմագլէ պէրապէր քէնտի թալէպլէրինի միւնտէրիճ եէնի պիրթագըրի Սատրապմա թագտիմ իթտի վէ էկէր պու թալէպլէրի թէքրար իճրա օլունմազ իսէ գաթիէն իսթիֆա իտէնէկինի պէյան էյլէտի:

— Մուշ սանճաղընտա Բիւրտ պէյլէրի վէ իսթիպտատ թարաֆտարարը իսթիլալ գալտըրմագ վէ գըրկըն իթմէք թէտպիրլէրտէ պուլընտըզարը մահէլիտէն Պատրիարքարանա վիրուտ իտէն թէլէկրաֆլարլէ անաշըմտղէ, Ս. Պատրիարք պու իուսուստա տախի նազըրարըն նազարը գըզգաթընը տալէթ իթտի, նազըրար ասքէրիէնէ թէտպիրլէր էլէ ավմագ վատ իթտիլէր:

— Առանտա 8—10 թիւրքլէրին եւլան շահատէթի իլէ մահ-թիւմ օլուպ ասըլան պէշ միլէթտաշարմըզըն աիլէսի թարաֆընտան մէզքիւր եալունճը շահիտլէր ալէյհինէ տալայա գըյամ օլունմուշ տըրի Դիրգոր Ձօհրապ վէքիլ նապ օլունմուշ տըրի Մէզքիւր ասըլանլար պիր ֆամիլիայա մէնտուպ պուլունուպ, գըրկըն կիւնլէրինտէ պիր էվրօ թալը խանէսինտէ սագլանմըշ իքէն, քէնտիլէրինէ իուսուսթի շախսիյէսի օլան պաղը թիւրքլէր շահատէթ մէրթըլլէր քի՝ օնլար

պիր խան տէրունինտէ 50 միւս-լիման գաթլ իթտիլէր Մալիւմ տըր քի թիւրքլէր եալանա շահատէթ իթմէքտէն ասլա չէքիւմ-մէզլէր, ֆագաթ ասքէրիէ մահ-քէմէսինի պիր տէֆատէ մաղնունլարըն միւտաֆաաւընա գուլագ վէրմէքսիլլին սամայա գարար վէրմէսի ճաթէնսիւֆ տըր:

— Պահրիէ նէզարէթինին եէնիտէն եաղտըրաճաղը հարպ վա-բօրարը իչիւն Մէնլիսի Մէպուսան 5 միլիոն լիրա թախսիս իթտի, Պու մէպլաղ 10 սէնէ գարաֆընտա սարֆ օլունմաճաղ տըր: Բարանըն թէտպիրքիտէ իսթիքթալաղ իլէ օլաճագ տըր:

— Տիրապիլզոնտան Էրզրումա գատար շըմէնտըֆէր ինչտընը վիւքէլա թահթը գարարա ավըշ տըր: Պու խաթթը հիւքիւմէթ քէնտիսի եաղտըրաճագ տըր: Բէշա Միվաստան վանա գատար պիր շըմէնտըֆէր իսթթընըն իսթիաաղը պիր Ամիրկիլը չիրքէթէ վէրիլիշ օլաղը ճէրիտէլէր եաղիյօր:

— Արնափուտարըն հարուֆաթ մէսէլէսինտէ թիւրք հիւքիւմէթ մէմուրարը պիր թագմ միւթա-տուպ Արնափուտարը թէչլիլլէ, հէր հալտէ արապ եաղըրարըն գապուլ օլունմաճը իչիւն էնթի-իգալար չէվիլմէքտէ տիրլէր: Սթանպուլտաքի Արնափուտ գլիւպլէրի լաթին եաղըրարընա թարաֆտար օլարագ, Պապը Ալիէ միւրաճաթլէ հիւքիւմէթին պու մէսէլէտէ միւտալիլէ իթմէսինէ գարըն բօրթէսթ իթմէքտէ տիրլէր:

Թիւրք կազէթալարըն էքսէրի-սի տախի Արապ հարֆլարընը թէրճի հիթմէքտէ իսէլէրտէ, քանիս աքսի օլարագ թիւրքլէրին տախի արապ հարուֆաթընը թէրքլէ լաթին՝ եախտա պաշա եաղըրար գուլանմալարը տահա միւնասիպ կէօրիյօր:

Պու մէսէլէտէն տօլայը չիմտի Արնափուտըր քիթ ֆըրգա օլմուշ տըր: հաճալար վէ հիւքիւմէթ մէմուրարը արապ եաղըրարընա թարաֆտար տըրլար:

— Պուլկար չէթա րէյիսլէր ինտէն Տիւքա իտամ մահթիւմ օլուպ Սէրէլտէ փետրվար 3 տէ ասըլմըշ օլաղը վէ Պազար գա-սապասընտա 12 պուլկարըն մու-էպպէտէն քիւրէկ ճէգասընա մահ-թիւմ օլուպ, Անատոլայա կէօնտէ-րիլտիքլէրի Սէլանիքտէն պաթէլէկրաֆ պիրտիրիլիյօր:

— Կէչէնլէրտէ Մակէթոնիա տա իտամ մահթիւմ օլընան 8 պուլկարարա աթիլը շահանէ իլան օլունտու Պունտան տօլայը Պուլկարիա տախի մէմուլէն գալթըշ օլմաղլէ մուգապլէթէն՝ Ֆիլիպէտէ մահպուս օլան Պալգալ թիւրք կազէթասընըն մուհարրիլի սէրպէսթ պըրաղըտը:

Բէշա Մաքէթոնիա տա թուրք հիւքիւմէթ թարաֆընտան թա-

ագիւպ օլունտա պուլկար գոմիթա-ճըլարըն աղրապալարը պիր միւստաթտէն պէրու թաթալուպ մէնթի իթիլմէքտէ իթիլէր, ֆագաթ եէնի Սատրապմա Պուլկար միլէթինին բօրթէսթի իւղէրինէ անլարըն տախի մէմէթթլէրինէ կիթմէլէրինէ միւտաթ իթմիշ տիր:

— Հալէպ վիւլլէթի տախիլէնտէ պուլընտա ֆէլագէթլէտէլէրէ Մէնլիսի Մէպուտան 18000 լիրա թախսիս իթմիշ տիր:

— Սէլանիլի վիւլլէթի տախիլէնտէ ճէլէվօ նամ պուլկար քոյիւնտէ սիւան արամագ իչիւն կիթէն պիր պէթիլլէթ թիւրք ասքէրի խանէլէրէ հիւքիւմէթ թիւրք իւղէրինէ, քէթիլլէր իւղէրտէն աթէշ իթէրէկ՝ եիւլպաշը Բիթէթ էթի վէ պիր գաշ ասքէր եաղըրարըն վէ իքի թարաֆտան աթէշ տէվամ իտէրէք, քէթիլլէրին պաղըր գաշար վէ պաղըր տիրտէթ օլունտու, Եիմտի հիւքիւմէթ ֆաշանլարը տախի թագալիլ իտէյօր:

— Կիրիտլիլէր եալան միլի մէնլիսինէ մէպուս եօլլաթլար իսէ, համի տէվլէթլէր տալըն իտաթի հիւքիւմէթ քէնտի էլլէրինի ալաճալարընը իսթար իթտիլէր: Կիրիտլիլէր իսէ մէպուլի քէնտի բօրթէսթլարընը եալանիստաթըն իթթիլէտաթաթ քէրիէթ վաթիթաթ իլէ եալան մէնլիսի միլիտինէ թագալիլ իտէնէթլէր իմիւ:

Մ Ի Ի Թ Ե Ն Ե Վ Ի Թ Ե

Շայեսթա կէօրէ՝ Ձօր Ֆէրաթ-նանտ Գապուրկտան ալթէթիւտ Սեւրպիտ գըրալընը չիյաթէթ իտէնէք իմիւ:

— Թէհրանտան պիր թէլէկրաֆա պիւնտէն Անէմ հիւքիւմէթի ռուս ասքէրինին Անէմիստանտան կէրի չէթիլմէթինի գաթի սուրէթտէ թալէպ իտէյօր:

Բուսթա վէ Անէմիտան պէյնիւնտէ պու կէրկիլիլի սեպէպի իլէ, Բուսթա տան վէ ինկիլթէրտան օլունմաճ 400.000 լիրա իսթիգաղ Թիւլէսի թէթիթրէ ուղրաշաճաղ զան օլունմիյօր:

— Ինկիլթէրա Բարլըմանը այնը 8 սինտէ ալըլար:

Պու եէնի Մէնլիսի մէպուտանտա 373 լիպէրար 273 քօնտէրվաթօր 72 իւլանտուր վէ 41 ալէլէ թարաֆտարընը վար տըր:

— Նովօե վրիսիանըն իչարընա պիւնտէն, իլպու այլըն իսթաթընտա Ձօր Ֆէրաթիւտա, Բէթրօպուրկա կիթէնէք տիր:

— Մարօք Էմիրի Բարիլ ֆէլաքէթլէտէլէրինէ 30 000 ֆրիանէ եօլլաթը:

ԲԵՃԱ

Էլան պօթըլարընը ետտէմէթի օլան աղօնլէրիլիլի գայըր Բէմալլըլարընա Նիկայէթ վէրմէլէրի բնա օլունտու:

ԹԻԻՃՃԱՐԻՑԷ

ՉԱԽԻՐԷ

ՊԱՆՉԱՆՑ		
Վալու	100 քիւ.	19. 50/20. 50
Արապ	15-80 լիպ.	Եօք
ԱՐԲԱ		
Վալու	100 քիւ.	12. 70. 13
Արապ	45-52 լիպ.	Եօք
ԵՌԻԱՆՑ		
Վալու	100 քիւ.	11. 80—11. 60
Արապ	100 քիւ.	11. 60/11. 80
ՉԱՆՏԱՐ	100	14. 80/15
ՃԱՍՈՒԻԱ	100 քիւ.	22. 25
ՏԱՐԸ	100 քիւ.	16/20
ԴՕԼՕՁ արապ	55-60 լպ.	Եօք
ՄԻՍԻՐ	100 քիւ.	13. 30/13. 85

ՉԱՆՏԱՐԻՑԷ

Վալու	բարաթընտա	պագալիլ
Վալու	պու կիւնթի ֆիյաթը, աթա-ֆաթ իլէ:	
ԳԱՆՎԷ		2. 15/2. 25
Շէթիլ Նէմէլ	չուվալ	96.
Շէթիլ քէմէլ	սանտըր	—49.
ԲԻՐԻՆՃ	Ճէնօլա չուվալը	4
Ինկիլիլ		30. 50
Բիթէթ		53.
Ֆիլիպէ		46.
ԳԱՁ Սանտըր		11.
ՁԵԹԻՆ	Էաղը քիւ.	1.60—1.70
ԳՈՒՐՈՒ	Իւլլիւմ	60. 70

ԳԱՆՏԱՆՑ ՄԸ

Իր բարի վարքովը ժրաջանու թեմարը ու հմուտ թեմար ծա-նօթ քահանայ մը կը փափաքի պաշտօն ստանձնել Ռումանիոյ կամ արապսահմանի աւէ հայ եկեղեցիի մը մէջ:

Գահանայի պէճք ունեցող պաշտօնական մարմինները կըր-նան առաջին անգամ խմբագրու. թեմա, միջոցաւ բանակցութեան մտնել և հաղորդել իրենց պաշ-տանները:

ՎԱՁԳ

Ազգային, Դրական եւ Բաղադական հարցերով զբաղող այս մեծածաւա-լարաթաթերթը կը հրատարակուի Ա-մերիկայի Գոթթօն քաղաքին մէջ տա-րեկան բաժնեկիւնէ 232ֆր. կանխիկ հասցէնէ Խմբագրութիւն Ալգորալաքի 18 Գեաշ Սր. ԳՕՍԲՕՆ ՅԵՍ:

ՊԵՏԱԽՈՒՆ

Սիւզեթի ընտիր մեքէնանքը գիւրամատչիլի գնեցով. Ով որ պէտք ունի թող գիւմէ Խրատուքի խմբագրատունը:

ԲԱՁՄԱՎԷՊ

Ազգային, Բանաբարական, Դրական Գաղափար Գնեսագրական Առաքելթ Բաժնեկիւն արեկան 10 ֆր. Հասցէ՝ Խմբ. Երազմուկի Ս. Ղազար (Խաւրի) Վենեճիկ

Издатель: X Купечества

Сպарана «Խրատուք»-Վալու